

МОРСКИЯТ КОН АВАРСКА ПРИКАЗКА

Превод от руски: Иван Троянски, 1976

chitanka.info

Едно време, много отдавна, живял един човек, който имал трима синове. Всеки ден рано сутрин те идвали при баща си да научат здрав ли е, не му ли трябва нещо. Дошли веднъж и го заварили много тъжен.

— Какво ти е, татко? — попитали синовете. — Лоши новини ли те огорчиха, или някакво нещастие те сполетя? Защо никак не си весел?

— Лоши новини не съм получавал и нещастие не ме е сполетяло — отговорил бащата. — Не ми дава мира сънят, който сънувах нощес. Присъни ми се, че над морето изгря слънцето, а след него на морския бряг изплува един белоснежен кон. За един миг три пъти обиколи земята и отново потъна в морето, а подире му падна на морското дъно и сърцето ми. От часа, когато сънувах този сън, ми отмиля и нашият дом, и целият свят. Искам да имам този кон.

— Успокой се, татко! — казали синовете. — Ние ще идем за това чудо и ще го намерим или няма да се върнем.

Възседнали конете си и потеглили.

На третия ден по пладне братята стигнали до един камък, след който пътят се разклонявал на три. На камъка били издълбани думите: „Който тръгне надясно — ще остане жив. Който тръгне наляво — също ще остане жив. Който тръгне направо — или щастие ще намери, или ще загине.“

Най-големият брат тръгнал по лесния път, средният завил наляво, а най-малкият подкарал коня направо.

— Защо поемаш по този опарен път? — завикали братята му. — Тръгвай с нас!

— Не — отговорил той. — Да става каквото ще... Ако загина, разкажете на татко как сме се разделили.

И препуснал по правия път, без да се оглежда.

Пътувал, пътувал... Пътувал денем, пътувал нощем, оставил зад себе си бурни реки, пресякъл една наша и две чужди планини, минал през три долини и пет клисури, а пътеките — чет нямат. На края стигнал до една гъста гора.

Лутал се из гората ден, лутал се седмица, лутал се месец, лутал се година, но нито човешка диря, нито жилище, нито изход от гората можал да намери.

Гладът и жаждата го измъчили, дрехите му се изпокъсали и провиснали на парцали, конят му издъхнал, а бойният му меч

ръждясал.

И чак когато съвсем се отчаял, момъкът видял на земята следи от човешко ходило. Само че ходилото било необикновено: три аршина на дължина, един аршин на широчина. Момъкът не се уплашил, тръгнал по следите.

Гората се разтворила пред него и той излязъл на една голяма поляна, сред която се издигал дворец, висок до небето.

Момъкът влязъл в двореца и видял една великанка, баба Карт, която дремела до огнището. В миг изтичал при нея и докоснал с устни гърдата ѝ — знак, че желае да ѝ бъде син.

— Ама че си хитър и ти! — казала баба Карт. — Сега, според нашия обичай, ти стана мой син, а аз — твоя майка. Ако не беше сторил това, лошо щеше да ти се случи. Откъде си и какво искаш?

Момъкът ѝ разказал за белоснежния кон. Баба Карт се замислила:

— Наистина такъв кон има. Това е конят на Морския шах, който живее на морското дъно. Всеки ден при изгрев слънце конят изплува на сушата, за един миг три пъти обикаля земята, къпе се по пътя си в едно млечно езеро, отъркава се на белия пясък и пак си отива под водата... Там, на морския бряг, където лудува той, има един чинар. Той е толкова висок, че върхът му стига до небето, а на върха виси златно седло и сребърна юзда. Който хване морският кон и му сложи тази сбруя, той ще му бъде и стопанин...

Баба Карт нахранила момъка, дала му дрехи, оръжие и хубав кон, и му посочила пътя за морето.

Пътувал дълго, пътувал трудно, пътувал денем, пътувал нощем. Най-сетне стигнал на морския бряг, снел златното седло и сребърната юзда от чинара, изровил една яма в пясъка и се скрил в нея.

До изгрев слънце не притворил очи. Когато се заразсимвало и слънцето се издигнало от тихото море, момъкът видял как след слънцето изплувал от морската бездна белоснежният кон.

За един миг конят три пъти обиколил земята, окъпал се в млечното езеро и започнал да се търкаля на белия пясък.

Тогава момъкът яхнал коня и обвинил ръце около шията му.

Морският кон подскачал до облаците, а след това се удрял в брега. Земята треперела под копитата му, но момъкът не отпускал ръце

и още по-здроаво се притискал във врата на коня. Така продължило до късна нощ...

— Ти победи! Сега съм твой завинаги — казал на края конят с човешки глас. — Оседлай ме, тури ми юздата и аз ще те заведа където поискаш.

Момъкът оседдал коня със златното седло, турил му сребърната юзда и рекъл:

— Заведи ме при баща ми!

Изведнъж посред нощ станало светло като ден. Момъкът попитал:

— Какво свети?

Тръгнали към светлината и на една полянка видели златно перо, което блестяло като слънце.

— Какво красиво перо! — възкликнал момъкът. — Да го взема или не, как мислиш?

— Ако не го вземеш — ще съжالياваш. Ако го вземеш — ще се разкайваш — отговорил му морският кон.

— По-добре да го взема и да се разкайвам, отколкото да не го взема и да съжالياвам — казал момъкът.

Вдигнал перото, забол го на калпака си и потеглили нататък.

Скоро видели големия град, в който управлявал Проклетия шах. Здрави стени опасвали града и всички порти били затворени за през нощта.

Конят пил вода от извора до градската стена и помолил:

— Пусни ме да се напаса с трева. А когато ти потрябвам, само повикай и аз, макар и да съм през седем планини, мигновено ще се явя при теб.

Момъкът пуснал коня, скрил перото в джоба, завил се с ямурлука си и заспал като човек, който не е спал шест нощи.

А жителите на града, които видели, че нощта изведнъж станала светла като ден, а после пак притъмняло, се втурнали при Проклетия шах и му разказали за това чудо.

Проклетия шах се уплашил повече от поданиците си и заповядал да сложат на градската стена сто стражи. Цяла нощ той не затворил очи от страх.

Едва се зазорило и Проклетия шах изпратил на разузнаване една дружина конници, въоръжени като за битка. Те видели момъка,

разбудили го и го завели в двореца.

— Намерили те заспал до градската стена — казал шахът. — Не знаеш ли какво е блеснало нощес като слънце, а сетне изведнъж угаснало?

— Зная! — казал момъкът и извадил златното перо от джоба си.

Ръцете на шаха се разтреперили от алчност. Той грабнал перото и заповядал да го скрият в съкровищницата му.

— Сега ми донеси птицата, от която се е отскубнало златното перце! — закрещял шахът. — Искам да имам тази птица!

— Изпрати слугите си! — отговорил момъкът. — Бързам да си ида в къщи. Баща ми ме чака с нетърпение...

— Ти си просто страхливец! — И шахът яростно затропал с крака. — Ти си страхливец и моите глашатаи ще разгласят за това на целия свят.

Момъкът се обидил.

„Почакай — помислил той, — ще ти покажа какъв страхливец съм!“ Отишъл момъкът в полето, повикал морския кон. Снежнобелият кон като изневиделица застанал пред него.

— Защо си толкова печален? — попитал конят стопанина си.

— Обещах на Проклетия шах да хвана птицата, от която се е отскубнало златното перо, пък не зная къде да я търся.

— Не тъжи — казал морският кон. — Това да ни е най-трудното... Помниш ли езерото, където се къпах?

— Помня — отговорил момъкът.

— Морският шах има три дъщери — продължил морският кон. — Всеки ден те се превръщат на гълъби и долитат да се къпят в езерото. Перцето, което намерихме с теб, се е отскубнало от крилото на най-малката дъщеря... Ти се притаи в храстите на брега. Когато морските царкини долетят да се къпят и хвърлят перушината си на пясъка, вземи перушината на най-малката, скрий я в пазвата си. Девойката ще плаче, но ти не ѝ давай перушината и тогава тя ще тръгне с теб навред...

Зарадвал се момъкът, качил се на коня и конят с един скок го занесъл при езерото.

Момъкът се скрил в храстите и зачакал. Настанало пладне, долетели трите гълъба.

Ето те хвърлили на пясъка златната си перушина и се превърнали на девойки-хубавици. А когато влезли във водата, момъкът изскочил от храстите и грабнал перушината на най-малката дъщеря. Най-малката дъщеря заплакала, но момъкът не я съжалил и скрил перушината в пазвата си, както му казал конят.

А двете по-големи сестри се превърнали на птици и закръжили над най-малката.

— Сестрички — завикала най-малката, — дойде време да се разделяме!... Донесете ми сандъчето с дрехите.

Докато момъкът се огледа и гълъбиците долетели със сандъчето, хвърлили го на езерния бряг и литнали в синьото небе.

Девойката се облякла. Момъкът яхнал коня, сложил я на седлото зад себе си и поели.

— Къде отиваме? — попитала хубавицата.

— Отиваме при Проклетия шах. Той ме заплаши, че ще ме опозори като страхливец, ако не ида — отговорил момъкът.

— Не искам да ходя при него! — развикала се девойката.

— А аз не искам да мина за страхливец! — възразил момъкът.

И докато говорели така, бързият кон вече стигнал в града, където управлявал Проклетия шах.

— Ето — казал момъкът. — Сега ти, шах, няма да посмееш да ми подхвърлиш, че съм страхливец! Птицата, от която се отскубват златни пера, е пред теб...

Проклетия шах видял морската царкиня и поискал да се ожени за нея.

— Ти можеш да ми бъдеш дядо — казала морската царкиня. — Ако беше по-млад, може би щях да помисля...

— Как да стана млад? — закрещял шахът. — Научи ме!

— Заповядай да изкопаят кладенец, дълбок шестдесет аршина — рекла девойката, — напълни го с мляко от червени крави, окъпи се в млякото и ще се превърнеш на млад момък...

— Какви са тези измислици! В цялото ми царство няма да се намерят толкова червени крави! — разсърдил се шахът.

— Вземи — казала хубавицата и му хвърлила една малка червена кърпичка. — Изпрати някого на хе оная висока планина. Нека застане там и размаха кърпичката.

Едва се изкачил човекът на върха на високата планина и размахал кърпичката, и от планините, от зелените поляни, от горите и от хиляди различни страни започнали да се стичат към града червени крави. Докато морската царкиня ги доила, шахските слуги изкопали кладенец, дълбок шестдесет аршина, и излели всичкото мляко в него.

— Е, къпи се! — казала царкинята.

Но Проклетия шах се уплашил — та нали кладенецът бил дълбок шестдесет аршина...

— Видиш ли! Излиза, че сам ти си страхливец! — засмяла се хубавицата.

Проклетия шах се обидил от тези думи, скочил в кладенеца и отишъл на дъното като олово. Казват, че лежи там и досега.

А момъкът се сбогувал с жителите на града (те много се радвали, че шахът потънал), качил се на морския кон и се запътил с морската царкиня към баща си.

Пътували бавно и веднъж спрели да нощуват в едно малко село. Били гладни и момъкът отишъл да купи питки. Внезапно сиромашът, от когото купувал питките, се хвърлил да го прегръща.

Оказало се, че това е най-големият му брат, който тръгнал надясно. Той не намерил коня, срам го било да се върне в къщи с празни ръце и сега се прехранвал, като печал и продавал питки.

Момъкът купил на най-големия си брат дрехи, оръжие, кон и вече трима тръгнали нататък. Пътували бавно, без да броят дните, и спрели в едно малко градче да си починат. Там срещнали средния брат, който поел по левия път. И той не намерил коня и сега се прехранвал, като продавал на пазара студена вода.

Най-малкият брат купил на средния дрехи, оръжие, кон и вече четирима тръгнали право към бащиния си дом.

Но колкото приближавали родния край, толкова по-силно завиждали несполучилите братя на щастливия си най-малък брат и тихичко си говорели помежду си:

— Как ще живеем занаят? Как ще се покажем пред очите на баща си? Не, не! Трябва да се избавим някак си от този хлапак и тогава конят и дъщерята на Морския шах ще останат за нас.

— Зная, че на пътя ни има една дълбока пропаст — казал най-големият брат. — Като я наближим, хайде да предложим на нашия

щастливец да се надбягваме: да проверим чий кон е по-бърз. Неговият кон, то се знае, ще се откъсне напред и ще падне в пропастта.

Така и решили.

Наближили пропастта и по-големите братя казали на малкия:

— Хайде да се надбягваме: да проверим чий кон е по-бърз.

— Моля ви се, шегувате ли се? — учудил се момъкът. — Моят кон за един миг може три пъти да обиколи света... Как ще се надбягвате с мен?

— Нищо! — отговорили по-големите. — Затова пък ще видим как препуска конят ти.

И тримата препуснали.

Морският кон звъннал с подковите си, вихрено се понесъл към пропастта и се спрял на ръба ѝ като забит. Момъкът не се задържал на седлото и полетял надолу с главата в пропастта, а дъщерята на Морския шах паднала на земята.

Братята се втурнали да уловят морския кон, но едва протегнали ръце към него и той се скрил от очите им.

Пристигнали по-големите братя в родния си град, заключили морската царкиня с катинар и отишли при баща си.

Върху една лъжа трупали десет, върху десет строили сто и все му разказвали за ловкостта и юначеството си.

— А кон, какъвто си сънувал, татко — завършили разказа си те, — няма на света. Не остана място на земята, където да не търсихме.

— Не ми трябва конят! Кажете къде е малкият ви брат? — попитал бащата.

— Той тръгна по един опасен път. Не ни послуша — отговорили братята — и сигурно е загинал.

Голяма била мъката на бащата. Облякъл черни дрехи и всички съседни оплаквали с него храбривия момък. А големите братя час по час изпращали сватовнички при дъщерята на Морския шах и всяка сватовничка хвалела ергена си.

— Нека да се пазят измамниците! — отговаряла царкинята на сватовничките. — Сама зная за кого да се омъжа!

И тя гледала през прозореца, до който стояла по цели дни, без да откъсва поглед от пътя.

В едно ранно утро дъщерята на Морския шах най-сетне видяла как в далечината обикаля морският кон, гризе юздата си и я стрелка с

огнените си очи. Махнала му с ръка и в същия миг морският кон застанал под прозореца ѝ.

— Къде ти е стопанинът? — попитала тя.

— Нали знаеш: падна в пропастта — отговорил конят.

— Трябва да го спасим! — извикала дъщерята на Морския шах.

— Метни на врата ми едно по-дълго въже — казал конят, — и ще го издърпам от пропастта.

Хубавицата нямала въже. Отрязала златната си коса, осукала от нея дълго въже и го метнала на врата на коня. Конят веднага се озовал при пропастта и спуснал златното въже на дъното. Момъкът се заловил за него, измъкнал се на белия свят, яхнал морския кон и препуснал към родния си град.

А големите братя, като чули познатия звън на подковите, си плюли на петите: единият на запад, другият на изток, и досега май още бягат.

Така храбрият момък довел на баща си белия кон и се оженил за хубавицата — дъщерята на Морския шах.

Сватбата била много весела. Свирили на кожени зурни, удряли медни дайрета. Който и да дойдел, си отивал сит и напит. Казват, че и сега още пият и ядат.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.